

PRACA POGLĄDOWA

Terminologia działań leczniczych

Nomenclature of medicinal actions

Małgorzata Bugaj¹, Jacek Drobnik²

STRESZCZENIE

Praca omawia łacińskie nazewnictwo działań farmakologicznych pod względem etymologicznym i gramatycznym. Kryteriami doboru słownictwa są: 1) działania wywierane na organizm człowieka przez leki naturalne, 2) terminy używane obecnie, spotykane w literaturze z zakresu ziołolecznictwa.

SŁOWA KLUCZOWE

język łaciński, gramatyka, etymologia, działania farmakologiczne, roślinne surowce lecznicze.

ABSTRACT

The paper presents the Latin nomenclature of pharmacological actions in terms of their etymology and grammar. The Latin vocabulary was selected according to the following criteria: 1) these actions are effects of herbal drugs, 2) the nomenclature is in current use in phytotherapy.

KEY WORDS

latin language, grammar, etymology, pharmacological actions, herbal drugs.

¹ Studium Języków Obcych

² Katedra i Zakład Botaniki Farmaceutycznej i Zielarstwa SUM w Katowicach

ADRES

DO KORESPONDENCJI:

dr n. farm. Jacek Drobnik
Katedra i Zakład Botaniki
Farmaceutycznej i Zielarstwa
41-200 Sosnowiec, ul. Ostrogórska 30
e-mail: drobnik@onet.pl

Ann.Acad.Med.Siles. 2009, 63, 4, 67-73

Copyright © Śląski Uniwersytet Medyczny

w Katowicach

ISSN 0208-5607

W początkach farmacji naukowej, w szczególności współczesnej farmakognozji, na przełomie XVIII i XIX w., zaistniała potrzeba zwięzłego naukowego opisu zastosowania czy też działania surowców leczniczych obserwowanego w organizmie człowieka. Mimo początkowego braku podstaw naukowych z dziedziny chemii czy farmakologii, a więc mimo niedostatecznego rozumienia budowy związków chemicznych i wynikających z niej mechanizmów działania poszczególnych substancji leczniczych, udawało się coraz dokładniej obserwować i opisywać objawy wywoływane w następstwie podania różnorodnych leków naturalnych. Próbowano też kategoryzować cechy organoleptyczne i fizyczne stosowanych surowców i substancji, takie jak smak, zapach, konsystencja. Służyło do tego tworzące się naukowe słownictwo łacińskie. Zasługuje na uwagę, że wiele terminów z tych dziedzin przetrwało również w dzisiejszym języku naukowym, jako pojęcia wygodne i dostatecznie dokładne – zarówno w łacinie jak i w niektórych językach narodowych.

Znajomość słownictwa z zakresu farmakologii, którego przegląd zamieszczamy w niniejszej pracy, jest pomocna także współczesnemu farmaceutyce. Liczne źródłosłowy łacińskie i greckie służyły i nadal służą do tworzenia nazw substancji czynnych oraz środków leczniczych stosowanych obecnie w medycynie. Niniejszy przegląd ma służyć studentom w opanowaniu i, co najważniejsze, w zrozumieniu tej terminologii. Wybrano określenia najczęściej używane spośród kilkuset spotykanych pojęć.

Poszczególne hasła zebrano w grupy pod względem podobnego działania leczniczego obserwowanego w danym układzie narządów ciała.

Przy opracowywaniu niniejszego słownika posłużono się źródłami z zakresu językoznawstwa greckiego i łacińskiego, w tym słownictwa naukowego, zestawionymi na końcu pracy [1–8]. Użyte skróty: gr. – grecki, łac. – łaciński.

DZIAŁANIA NASKÓRNE I NA BŁONY ŚLIZOWE

adstringens – forma mianownika l. poj. imiesłowu czasu teraźniejszego od łac. czasownika *adstringo* – ściągamy, w znaczeniu **ściągający, -a, -e**. Środek leczniczy działa na błony śluzowe.

derivans – forma mianownika l. poj. imiesłowu czasu teraźniejszego od łac. czasownika

derivo – wysuszam, w znaczeniu **wysuszający, -a, -e lub odciągający, -a, -e**.

dermaticum – przymiotnik łac. **naskórne** (jako ogólne określenie grupy środków leczniczych). Słowo to pochodzi od greckiego rzeczownika *derma* – skóra.

dermoplasticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przyspieszające ziarninowanie** (proces gojenia się niektórych ran). Słowo to składa się z greckiego rzeczownika *derma* – skóra i przymiotnika gr. *plastos* – utworzony, ukształtowany.

emolliens – forma mianownika l. poj. imiesłowu czasu teraźniejszego od czasownika łac. *emollio* – zmiękczam, w znaczeniu **zmiękczający, -a, -e**.

exsiccans – forma mianownika l. poj. imiesłowu czasu teraźniejszego od łac. czasownika *exsiccō* – wysuszam, w znaczeniu **wysuszający, -a, -e**.

irritans – forma mianownika l. poj. imiesłowu czasu teraźniejszego od łac. czasownika *irrito* – drażnię w znaczeniu **drażniący, -a, -e**.

mucilaginosum – przymiotnik łac. w znaczeniu **śluzowe** (określenie surowców zielarskich bogatych w śluz), od łac. rzeczownika *mucilago* – śluz, klej.

protectivum – przymiotnik łac. w znaczeniu **powlekający**, od łac. rzeczownika *protectivus* – osłaniacz, ochraniacz.

rubefaciens – forma mianownika l. poj. imiesłowu czasu teraźniejszego od łac. czasownika *rubefacio* – drażnię, w znaczeniu **drażniący, -a, -e skórę** (wywołujący zaczerwienienie, wzmagający krążenie skórne).

stypticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwwkrwotoczne**, od gr. czasownika *stypho* – ściągamy.

PRZECIWPASOŻYTOM ZEWNĘTRZNYM I WEWNĘTRZNYM

antihelminthicum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwwrobacze**. Słowo to składa się z gr. przyimka *anti* – przeciw i gr. rzeczownika *helmins* – robak.

antiparasiticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwpasożytnicze**. Słowo to składa się z gr. przyimka *anti* – przeciw i łac. rzeczownika *parasitus* – pasożyt.

antipediculoticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwwszom**. Słowo to składa się z gr. przyimka *anti* – przeciw i łac. rzeczownika *pediculus* – wesz.

antiscabieticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwświerzbowe**. Słowo to składa

się z gr. przyimka *anti* – przeciw i łac. rzeczownika *scabies* – świerzb.

helminthogogum – przymiotnik łac. w znaczeniu **robakopędne**. Słowo to składa się z gr. rzeczownika *helmins* – robak i gr. czasownika *gignomaj* – rodzę.

insecticidum – przymiotnik łac. w znaczeniu **owadobójcze**. Słowo to składa się z łac. rzeczownika *insectum* – owad i łac. czasownika *occido* – zabijam.

taenicidum – przymiotnik łac. w znaczeniu **tasiemcobójcze**. Słowo to składa się z łac. rzeczownika *taenia* – tasiemiec i łac. czasownika *occido* – zabijam.

taenifugum – przymiotnik łac. w znaczeniu **tasiemcopędne**. Słowo to składa się z łac. rzeczownika *taenia* – tasiemiec i łac. czasownika *fugio* – uciekam.

PRZECIWPALNE I PRZECIWAŁERGICZNE

antiallergicum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwalergiczne**. Słowo to składa się z gr. przyimka *anti* – przeciw i łac. przymiotnika *allergicus* – alergiczny, uczulony.

antiphlogisticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwzapalne**. Słowo to składa się z gr. przyimka *anti* – przeciw i gr. przymiotnika *phlogeos* – rozpalony, zacerwieniony.

antirheumaticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwgośćcowe**. Słowo to składa się z gr. przyimka *anti* – przeciw i łac. przymiotnika *rheumaticus* – reumatyczny.

PRZECIWGORĄCZKOWE

antifebrillum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwgorączkowe**. Słowo to składa się z gr. przyimka *anti* – przeciw i łac. przymiotnika *febrilis* – gorączkowy (od rzeczownika *febris* – gorączka)

antipyreticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwgorączkowe**. Słowo to składa się z gr. przyimka *anti* – przeciw i łac. przymiotnika *pyreticus* – gorączkowy.

febrifugum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwgorączkowe**. Słowo to składa się z łac. rzeczownika *febris* – gorączka i łac. czasownika *fugio* – uciekam.

PRZECIW DROBNOUSTRJOM

bacteriostaticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **bakteriostatyczne**. Słowo to składa się z łac. rzeczownika *bacterium* – bakteria i łac. czasownika *sto* – zatrzymuję.

desinficiens – forma mianownika l. poj. imiesłowu czasu teraźniejszego od łac. cza-

sownika *inficio* – zakażam w znaczeniu **odkazaający, -a, -e**.

urodesinficiens – forma mianownika l. poj. imiesłowu czasu teraźniejszego od łac. czasownika *inficio* – zakażam w połączeniu z gr. rzeczownikiem *uron* – mocz, w znaczeniu **odkazaający, -a, -e drogi moczowe**.

PRZECIW CHOROBYM ZAKAŻNYM

antidysentericum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwczerwonkowe**. Słowo to składa się z gr. przyimka *anti* – przeciw i gr. rzeczownika *dysenteria* – czerwonka.

antipertussicum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwkrztuscowe**. Słowo to składa się z gr. przyimka *anti* – przeciw i łac. rzeczownika *pertussis* – krztusiec, koklusz.

antisepticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **antyseptyczne, przeciwważne**. Słowo to składa się z gr. przyimka *anti* – przeciw i łac. przymiotnika *septicus* – septyczny, ropowiczy, gnilny.

antisiphyliticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwkiłowe**. Słowo to składa się z gr. przyimka *anti* – przeciw i łac. rzeczownika *siphylis* (w medycynie: *lues*) – kiła.

antitetanicum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwteżcowe**. Słowo to składa się z gr. przyimka *anti* – przeciw i łac. rzeczownika *tetanus* – teżec.

UKŁAD ODDECHOWY

antiasthmaticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwastmatyczne, rozszerzające oskrzela**. Słowo to składa się z gr. przyimka *anti* – przeciw i łac. przymiotnika *asthmaticus* – astmatyczny.

antibechicum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwkaszlowe**. Słowo to składa się z gr. przyimka *anti* – przeciw i gr. rzeczownika *bex* – kaszel.

antitussicum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwkaszlowe**. Słowo to składa się z gr. przyimka *anti* – przeciw i łac. rzeczownika *tussis* – kaszel.

bechicum – przymiotnik łac. w znaczeniu **wykrztuśne**. Słowo to pochodzi od gr. rzeczownika *bex* – kaszel.

expectorans – forma mianownika l. poj. imiesłowu czasu teraźniejszego od łac. czasownika *expectoro* – wydobywam z piersi, w znaczeniu **wykrztuśny, -a -e**.

sternutatorium – przymiotnik łac. w znaczeniu **pobudzające kichanie**. Słowo to pochodzi od czasownika łac. *sternuto* – kicham.

SERCE

cardiacum – przymiotnik łac. w znaczeniu **nasercowe**. Słowo to pochodzi od gr. rzeczow. *cardia* – serce. Do tej grupy działań farmakologicznych należą poniższe działania.

antiarythmicum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciw arytmii**. Słowo to składa się z gr. przyimka *anti* – przeciw, z gr. przeczenia *a-*, *an* ,oraz z greckiego rzeczownika *rythmos* – porządek.

cardiosedativum – przymiotnik łac. w znaczeniu **zwalniająca akcję serca**, od gr. rzeczownika *cardia* – serce i łac. przymiotnika *sedativus*, *-a*, *-um* – spokojny.

cardiotonicum – przymiotnik łac. w znaczeniu **wzmacniająca (usprawniająca) mięsień sercowy**. Słowo to pochodzi od gr. rzeczownika *cardia* serce i gr. przymiotnika *tonikos* – napinający.

cardiovascularium – przymiotnik łac. w znaczeniu **sercowonaczyniowe**. Słowo to składa się z gr. rzeczownika *cardia* – serce i łac. przymiotnika *vascularis* – naczyniowy. Działanie dotyczy naczyń wieńcowych.

NACZYNNIA, KREW, CIŚNIENIE KRWI, KRWOTOKI.

hypertonicum – przymiotnik łac. w znaczeniu **podnoszący ciśnienie krwi**. Słowo to składa się gr. rzeczownika *cardia* – serce, gr. przyimka *hyper* – ponad i gr. przymiotnika *tonikos* – napinający.

hypotonicum – przymiotnik łac. w znaczeniu **obniżający ciśnienie krwi**. Słowo to składa się gr. przyimka *hypo* – poniżej i gr. przymiotnika *tonikos* – napinający.

adsdstringens – forma mianownika l. poj. imiesłowu czasu teraźniejszego od łac. czasownika *adstringo* – ściągam, w znaczeniu **ściągający**, *-a*, *-e*. Działanie na błony śluzowe.

anticoagulans – forma mianownika l. poj. imiesłowu czasu teraźniejszego od łac. czasownika *coagulo* – gęstnieje i gr. przyimka *anti* – przeciw, w znaczeniu **przeciwzakrzepowy**, *-a*, *-e*.

antihaemorrhagicum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwkrwotoczne**. Słowo to składa się z gr. przyimka *anti* – przeciw i z łac. przymiotnika *haemorrhagicus*, *-a*, *-um* –krwotoczny.

antihypertonicum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciw nadciśnieniu**. Słowo to składa się z greckich przyimków *anti* – przeciw, *hyper* – ponad i gr. przymiotnika *tonikos* – napinający.

haemoplasticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **krwiotwórcze**. Słowo to składa się z gr.

rzeczownika *haima* – krew i gr. przymiotnika *plastikos* – utworzony.

haemopoeticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **krwiotwórcze**. Słowo to składa się z gr. rzeczow. *haima* – krew i gr. przymiotnika *poietikos* – wytwarzający.

haemostaticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwkrwotoczne**. Słowo to składa się z gr. rzeczownika *haima* – krew i gr. przymiotnika *statikos* – zatrzymujący.

stypticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwkrwotoczne**. Słowo to składa się z gr. przymiotnika *styptikos* – ściągający.

vasotonicum – przymiotnik łac. w znaczeniu **wzmacniająca ściany naczyń**. Słowo to składa się z łac. rzeczownika *vas* – naczynie i gr. przymiotnika *tonikos* – napinający.

METABOLIZM, ODŻYWIANIE I CHOROBY

METABOLICZNE

alterans – forma mianownika l. poj. imiesłowu czasu teraźniejszego od łac. czasownika *alo* – żywię, poprawiam, w znaczeniu **poprawiający**, *-a*, *-e*. (przemianę materii).

antiarthreticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwgośćcowe** (przeciwartretyczne). Słowo to składa się z gr. przyimka *anti* – przeciw oraz z gr. przymiotnika *arthricos* – dotyczący stawów.

antidiabeticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwcukrzycowe**. Słowo to pochodzi od gr. przymiotnika *diabetikos* – cukrzycowy (gr. *diabetes* – cukrzyca) i z gr. przyimka *anti* – przeciw.

nutriens – forma mianownika l. poj. imiesłowu czasu teraźniejszego od łac. czasownika *nutrio* – żywię, w znaczeniu **odżywiający**, *-a*, *-e*.

roborans – forma mianownika l. poj. imiesłowu czasu teraźniejszego od łac. czasownika *roboro* – wzmacniam, w znaczeniu **wzmacniający**, *-a*, *-e*.

UKŁAD TRAWIENNY

amarum – przymiotnik łac. w znaczeniu **gorzkie** (gorycze pobudzają ślinienie i wydzielanie soków trawiennych). Słowo to pochodzi od łac. przymiotnika *amarus*, *-a*, *-um* – gorzki.

antidiarrhoicum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwbiegunkowe**. Słowo to pochodzi od łac. przymiotnika *diarrhoicum* – biegunkowy i z gr. przyimka *anti* – przeciw.

carminativum – przymiotnik łac. w znaczeniu **wiatropędne**. Słowo to pochodzi od

łac. przymiotnika *carminativus*, -a, -um – wiatropędny.

catharticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeczyszczający**. Słowo to pochodzi od łac. przym. *catharticus*, -a, -um – przeczyszczający.

cholagogum – przymiotnik łac. w znaczeniu **żółciopędne**. Słowo to pochodzi od gr. rzeczownika *chole* – żółć i gr. czasownika *gignomai* – powstaje, rodzę.

choloreticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **żółciotwórcze**. Słowo to pochodzi od łac. przymiotnika *choloreticus*, -a, -um – żółciotwórczy.

depurgativum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeczyszczający**. Słowo to pochodzi od łac. czasownika *purgo* – przeczyszczam. Uwaga: termin ten w źródłach farmaceutycznych powszechnie pisany jest błędnie „*depurativum*”!

digestivum – przymiotnik łac. w znaczeniu **poprawiające trawienie**. Słowo to pochodzi od łac. przymiotnika *digestivus*, -a, -um – strawiony.

emeticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **wymiotne**. Słowo to pochodzi od gr. przymiotnika *emetikos* – wywołujący wymioty.

laxans – forma mianownika l. poj. imiesłowu czasu teraźniejszego od łac. czasownika *laxo* – przeczyszczam, w znaczeniu **przeczyszczający**, -a, -e.

nauseosum – przymiotnik łac. w znaczeniu **powodujący nudności**. Słowo to pochodzi od łac. przymiotnika *nauseosus*, -a, -um w tym samym znaczeniu.

obstipans – forma mianownika l. poj. imiesłowu czasu teraźniejszego od łac. czasownika *obstipesco* – zapieram, w znaczeniu **zapierający**, -a, -e.

pepticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **poprawiające trawienie**. Słowo to pochodzi od łac. przymiotnika *pepticus*, -a, -um – trawiony.

purgans – forma mianownika l. poj. imiesłowu czasu teraźniejszego od łac. czasownika *purgo* – przeczyszczam, w znaczeniu **przeczyszczający**, -a, -e.

ptyalogogum – przymiotnik łac. w znaczeniu **wzmagające ślinienie**. Słowo to pochodzi od gr. rzeczownika *ptyon* – ślina i gr. czasow. *gignomai* – powstaje, rodzę.

sialogogum – przymiotnik łac. w znaczeniu **wzmagające ślinienie**. Słowo to pochodzi od gr. rzecz. *sialos* – piana i gr. czasownika *gignomai* – powstaje, rodzę.

salivans – forma mianownika l. poj. imiesłowu czasu teraźniejszego od łac. czasownika *salino* – ślinię, w znaczeniu **śliniący**, -a, -e.

stomachicum – przymiotnik łac. w znaczeniu **poprawiające trawienie**. Słowo to pochodzi od łac. przymiotnika *stomachicus* – żołądkowy.

vomitivum – przymiotnik łac. w znaczeniu **wymiotne**. Słowo to pochodzi od łac. rzeczownika *vomitus* – wymioty.

GOSPODARKA WODA

antidiureticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **zmniejszające wydzielanie moczu**. Słowo to składa się z gr. przyimka *anti* – przeciw i z łac. przymiotnika *diureticus*, -a, -um – moczopędny.

antihydroticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwopotne**. Słowo to składa się z gr. przyimka *anti* – przeciw i z gr. rzeczownika *hydor* – woda.

diaphoreticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **napotne**. Słowo to składa się z gr. przyimka *dia* – przez i z gr. rzeczownika *diaphoresis* – pocenie się.

hydroticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **napotne**. Słowo to pochodzi od gr. rzeczownika *hydor* – woda.

hydragogum – przymiotnik łac. w znaczeniu **odwadniające**. Słowo to pochodzi od gr. rzeczownika *hydor* – woda i gr. czasownika *gignomai* – powstaje, rodzę.

UKŁAD NERWOWY

antiepilepticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwpadaczkowe**. Słowo to składa się z gr. przyimka *anti* – przeciw i z gr. rzeczownika *epileptikos* – chory na padaczkę.

hypnagogum – przymiotnik łac. w znaczeniu **nasenne**. Słowo to pochodzi od gr. rzeczownika *hypnos* – sen i gr. czasownika *gignomai* – powstawać, rodzić.

hypnoticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **nasenne**. Słowo to pochodzi od gr. rzeczownika *hypnos* – sen.

MIĘŚNIE

antispasmodicum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwskurczowe**. Słowo to składa się z gr. przyimka *anti* – przeciw i z gr. rzeczownika *spasmus* – kurcz, drgawki.

spasmolyticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **rozkurczowe**. Słowo to składa się z gr. rzeczownika *spasmus* – skurcz, drgawki i gr. czasownika *lyo* – rozwiązuję, uwalniam.

ZNIECZULAJĄCE I PRZECIWBÓLOWE

anaestheticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **znieczulające miejscowo**. Słowo to składa się z gr. przyimka ana – bez i gr. rzeczownika aisthesis – czucie.

analgeticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwbólowe**. Słowo to składa się z gr. rzeczownika algos – ból i z gr. przyimka ana – bez.

anodynum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwbólowe**. Słowo to składa się z gr. przyimka ana – bez i z gr. rzeczownika odyne – ból.

antidolorosum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwbólowe**. Słowo to składa się z gr. przyimka anti – przeciw i z łac. rzeczownika dolor – ból.

antineuralgicum – przymiotnik łac. w znaczeniu **przeciwbólowe**. Słowo to składa się z gr. przyimka anti – przeciw i z łac. rzeczownika neuralgia – nerwoból.

narcoticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **odurzające**. Słowo to pochodzi od gr. czasownika narkao – drętwieję.

UKŁAD ROZRODCZY

abortivum – przymiotnik łac. w znaczeniu **poronne**. Słowo to pochodzi od łac. rzeczownika abortus – poronienie.

uterotonicum – przymiotnik łac. w znaczeniu **pobudzające skurcz macicy**. Słowo to składa się z łac. rzeczownika uterus – macica i gr. rzeczownika tonos – napięcie.

uterostypticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **tamujące krwawienie** (po porodzie). Słowo to składa się z łac. rzeczownika uterus – macica i gr. przymiotnika styptikos – ściągający.

KARMIE NIE PIERSIĄ.

galactagogum – przymiotnik łac. w znaczeniu **mlekoopędne**. Słowo to składa się z gr. rzeczownika gala – mleko i gr. czasownika gignomaj – powstają, rodzę.

lactagogum – przymiotnik łac. w znaczeniu **mlekoopędne**. Słowo to składa się z łac. rzeczownika lac – mleko i gr. czasownika gignomaj – powstają, rodzę.

KOŚCI

osteoplasticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **pobudzające regenerację kości**. Słowo to składa się z gr. rzeczownika osteon – kość i gr. przymiotnika plastos – utworzony, ukształtowany.

PODZIAŁY KOMÓRKOWE.

cancerostaticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **hamujące wzrost nowotworu**. Słowo to składa się z łac. rzeczownika cancer – rak i z gr. przymiotnika statikos – zatrzymujący.

carcinostaticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **hamujące wzrost nowotworu**. Słowo to składa się z gr. rzeczownika karkinos (w medycynie: carcinoma) – rak i z gr. przymiotnika statikos – zatrzymujący.

cytostaticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **hamujące podziały komórkowe**. Słowo to składa się z gr. rzeczownika kytos – komórka, jama i z gr. przymiotnika statikos – zatrzymujący.

SMAK I ZAPACH

Terminy te opisują własności organoleptyczne surowców roślinnych i preparatów leczniczych.

acre – przymiotnik łac. w znaczeniu **ostre, o piekącym smaku**.

amarum – przymiotnik łac. w znaczeniu **gorzkie**.

aromaticum – przymiotnik łac. w znaczeniu **aromatyczne**. Słowo pochodzi od gr. przymiotnika aromatikos – aromatyczny.

corrigenes – forma mianownika l. poj. imiesłowu czasu teraźniejszego od łac. czasownika **corrigo** – poprawiam, w znaczeniu **poprawiający, -a, -e** (wygląd, zapach i smak)

WŁAŚCIWOŚCI FIZYCZNE

Terminy określające własności fizyczne preparatów leczniczych.

conspergens – forma mianownika l. poj. imiesłowu czasu teraźniejszego od łac. czasownika **conspargo** – obsypuję, w znaczeniu **do przesypywania, zapobiegający, -a, -e** sklejanii się dawek leku.

emulgens – forma mianownika l. poj. imiesłowu czasu teraźniejszego od łac. czasownika **emulgeo** – doję, w znaczeniu **emulgujący, -a, -e** (emulsje mają wygląd mleka).

siccus – przymiotnik łac. w znaczeniu **suchy**.

exsiccatus – przymiotnik łac. w znaczeniu **wysuszony**.

spissus – przymiotnik łac. w znaczeniu **gęsty**.

recens – przymiotnik łac. w znaczeniu **świeży** (tj. nie wysuszony).

PIŚMIENNICTWO

- 1 Abramowiczówna Z., red.: Słownik grecko-polski. PWN, Warszawa, 1958; 1: I-XXV + 1-631; 2: 1-747; 3: 1-778; 4: 1-733.
- 2 Dąbrowska B. Podręczny słownik medyczny. Wyd. 1 Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 1997.
- 3 Kreiner J. Słownik etymologiczny łacińskich nazw i terminów używanych w biologii oraz medycynie. Komisja Słownictwa Biologicznego PAN. Wyd. 2. Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Wrocław, Warszawa, Kraków, 1963.
- 4 Plezia M. red. Słownik łacińsko-polski. Wyd. 2. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 1998; 1: I-LII + 1-827; 2: 1-744; 3: 1-751; 4: 1-583; 5: 1-673.
- 5 Rejewski M. Pochodzenie łacińskich nazw roślin polskich. Przewodnik botaniczny. Książka i Wiedza, Warszawa, 1996.
- 6 Schulz K. H.: Fachlatein für Drogisten und Pharmazeutische Berufe. 2. Aufl., Fachbuchverlag, Leipzig 1959.
- 7 Stearn W. T. Botanical Latin. Davis and Charles, Timber Press, Portland 2004.
- 8 Winniczuk L. Mały słownik polsko-łaciński, Wydawnictwo Szkolne, Warszawa 2003.